

Беседа патријарха Порфирија на слави Града Новог Сада

У име Оца и Сина и Светога Духа! Браћо и сестре, драги Новосађани, радујем се када идем у било коју епархију наше помесне Цркве и радујем се сусрету са сваким нашим православним сабратом. И заиста, нема разлике у слави између места и простора где год се служи света Литургија, јер света Литургија је Сабор Сина Божјег. Света Литургија је простор у коме се пројављује и показује Црква као јединство у вери, у нади и љубави свих оних који су сабрани на једном месту, јединство међусобно, али и јединство са Богом. И зато где год по промислу и благослову Божјем служимо Литургију свугде је иста радост.

Међутим, и у том истом постоји посебно место, увек постоји један посебан додатак, посебна радост. За мене данас ту посебну радост, као и свакога пута, представља долазак у Нови Сад да пре свега служимо свету Литургију, али и да се видимо лицем к лицу. Готово све вас лично познајем и ви лично познајете мене и сваки долазак овде, у Нови Сад, нарочито у последње време, за мене – опростите на личној ноти – представља повратак у очев дом, у најбољем смислу те речи. Где год смо свуда је Господња земља, свуда смо на своме, а опет, ипак, када смо удаљени од свога корена, и духовног и

биолошког, осећамо извесну ноту странствовања. А ја – опет опростите на личној ноти – све што имам а да макар личи на нешто што вреди потекло је из ових крајева, из Епархије бачке, из Новог Сада. Ту, неколико десетина метара одавде, завршио сам Гимназију, а деценијама много пута, а и о храмовној слави, овде заједно са владиком Иринејем и другим архијерејима, а и са вама, служио свету Литургију.

Дакле, посебна је радост данас, браћо и сестре, духовна радост и посебно сам духовно ганут што, ево и данас, на дан храмовне славе Господ је хтео да се заједно молимо Богу и да служимо свету Литургију у овом дивном богатом граду, у Српској Атини, како се то уобичајавало да говори, а хвала Богу тај обичај није нестао ни до данас, јер Нови Сад заиста јесте Српска Атина у сваком смислу те речи. То је и хришћански православни град, то је град Светог Георгија, чији помен данас славимо.

Сви знамо ко је био Свети Георгије. Знамо да је Христос био алфа и омега, почетак и крај, смисао и садржај његовог живота. Знамо да је могао имати све што човек може пожелети од овога света. И имао је, али није оставио Христа да би то што би имао, а од овога је света, сачувао. Имао је и славу, имао је и моћ, имао је и богатство. Заузимао је веома високу позицију у војсци цара Диоклецијана, римског императора који је као и многи други ненавидео Христа, прогонио Цркву Његову, проливао невину хришћанску крв. Када је цар Диоклецијан требало по десети пут да гони хришћане, како кажу историографи, у својој војсци за великог војсковођу је имао Георгија. И Георгије као и сви војници био је задужен да гони хришћане, али рекли смо већ, одавно је он, од најраније младости своје утемељио свој живот, нашао смисао у Христу и наравно да није пристао да гони хришћане. Напротив, све што је имао, све богатство поделио је сиромасима, поделио је слугама, и онда јавно пред царем исповедио Господа Живога, одбио послушност злочестивом прогонитељу Истине, прогонитељу Бога Живога, прогонитељу Христа. Наравно, снагу је добио одозго и Свети Георгије је истрпео сва мучења. Није се он супростављао цару да би показао инат, да би показао свој каприц, јер инат често јесте прожет агресијом, нетрпељивошћу, мржњом. Често срећемо и у свакодневном животу и кроз историју многе који су били поклоници извесне идеологије и из пркоса и ината нису хтели, онда када су били и они прогањани, да се одрекну своје идеологије. Тај пркос и тај инат је био испуњен искључивошћу, прожет осветољубивошћу, мржњом, а све то није

нешто што је израз Јеванђеља Христовог, што је израз етоса, начина постојања и живота хришћанина. Свети Георгије и када је страдао и када је био прослављан био је испуњен кротошћу, миром и смирењем. Какав је био Свети Георгије такви су били бројни кроз историју хришћански мученици. Сетимо се Светог Вукашина из Клепаца који је пострадао у Јасеновцу. Злотвор му одсеца један по један део тела, а он што је сиромашнији за још један део тела све је смиренији, све испуњенији љубављу и смиреним кротким тихим гласом само понавља речи: Ради ти, дијете, само свој посао. Хришћанска вера, православна вера, јесте вера мученика, али не само мученика као страдалника који страдају у телесним страдањима, него и вера мученика који су позвани на унутарње распеће, на унутарње страдање. Зашто? Зато што мучеништво јесте сведочење, опредељење и опредељивање за истину, правду и лепоту када се нађете пред избором између истине и лажи, правде и неправде, лепоте и зла и ружнога. Мучеништво је опредељење и утемељење наше на Христу, опредељење за Њега и зато је то сведочење. Ево, чули смо у данашњем Јеванђељу, браћо и сестре: Гониће вас! Па неће нас гонити зато што им ми по себи такви сметамо. Црква Христова је увек на крсту и увек је распета. Увек је прогањана и увек је прослављена. Увек је у распећу и у васкрсењу. За неколико недеља ћемо имати Јеванђеље које се уклапа и у данашњу причу, Јеванђеље које говори о исцељењу демонизованог Гадаринца. Виде сви да је Господ исцелио демонизованог и сви углас кажу: Иди од нас, не требаш нам! Зашто је то тако, браћо и сестре? Зашто је то и данас тако и кад знамо и кад не знамо? Стога што Господ каже: Да нисам дошао не би греха имали. Зато што човек који је везан за овај свет, свет без Бога, свет који је, како се то каже, антропоцентрично усмерен, свет у којем не лежи у темељима богочовештво, Богочовек Христос, зато што тај и такав свет има друге и другачије мотиве и другачије циљеве, има другачији систем вредности од онога који ми читамо, слушамо и хоћемо да спроведемо у свом животу, а то је систем вредности Јеванђеља, вредности које нам се откривају кроз заповести Божје. То је систем вредности у којем није главни принцип: Љуби Бога читавим својим бићем и ближњега свога као самога себе. То је систем вредности који нема у свом кодексу реченицу: Љуби непријатеље своје. Напротив, овај систем вредности који је човекоцентрично оријентистан позива на то да сваки појединац све подреди себи, да узвраћа мером за меру, у најбољем случају, а још чешће да хоће и оно што му не припада. То је систем вредности који проповеда принцип: Циљ оправдава средство. Систем вредности који каже: Све ти је дозвољено и чини оно што ти мислиш да је исправно, јер то је израз слободе. Али тај систем вредности није свестан да је модерни човек или човек без Бога острашћен, егоиста, самољубив и да би био

слободан најпре треба да се ослободи страсти и греха. Треба да се ослободи гордости, егоизма и самољубља да би уопште упознао смисао и тајну живота, да би препознао другог човека једнако вредног себи, да би знао да све што чини Богу чини, да би знао да ће Бог питати шта је он чинио другима, а не они њему. Дакле, браћо и сестре, немојте да се чудите ни данас, када нас прозивају за разне ствари, које се не уклапају у поредак овога света. Прозивају нас јер Јеванђеље Христово подсећа на то да је зло – зло, да је грех – грех. Јеванђеље Христово је огледало у којем и кад неће, чак можда још више кад неће, да се виде и погледају у себе. Људи који неће Христа осећају у дубинама својим ту тајну, она их жуља, она им смета. И зато, ево данас, еванђелист Лука подсећајући и на оно, кроз ово Јеванђеље, што је био Свети Георгије, нас заправо храбри да је једини истински пут бити сведок Христов, једини истински пут је пут љубави према Богу и ближњем. Нису одговорни они који неће Бога за нас, али ми за њих јесмо. И зато наша молитва, наш подвиг, наша вера, треба из дана у дан да се продубљују, да нас снаже, да буду путовође и светлост у нашем животу, и рећи ћу то, у мраку овог модерног света. И данас често ће нас хвалити онда када имају утисак да ето и ми живимо у духу овога времена, јер необично је да хришћани нешто и читају, за те и такве људе необично је и да хришћани нешто знају, необично је и то да се хришћани разумеју у уметност, и да су уметници, и да су научници, и да јесу зачетници сваког истинског прогреса. Не постоји ни једна област људског деловања у којој се човек није прославио а да она нема своје семе, свој подстрек у Цркви Христовој. Не треба ништа друго него да се сетимо светитеља Саве. Водио је рачуна и о духовном и о материјалном у својој бризи о своме народу. Или овде у Митрополији карловачкој, Црква је подигла и Богословију и Гимназију у исто време, и једну и другу најстарију школу у српском народу. Па наравно да смо ми увек савремени, али у овом свету не постојимо и не желимо то да чинимо. Не постојимо због тога да се саображавамо свету, да му подилазимо, да подилазимо острашћеном човеку који је изнедрио систем вредности којем смета Јеванђеље, него ми молимо Бога да се преображавамо благодаћу Његовом и да нашим преображавањем преображава се и наша околина и свет у којем живимо. У том преображавању у сарадњи са благодаћу Духа Светога, или преображавањем благодаћу Духа Светога, преображавамо се, па се онда преображава и твар која је око нас и сви људи.

Нека би Господ дао, браћо и сестре, да данас славећи Светог Георгија никада и низашта не оставимо своју веру, своју веру православну веру у Господа Живога и да ма колико били слабаши, знамо ми то боље од сваких критизера, ма колико падали никада се не одричемо од јеванђељских вредности, да увек

уз помоћ Божју кроз покајање, кроз спознају свога пада, а онда и љубављу Божјом враћамо се тим вредностима, враћамо се Богу и враћамо се себи, јер наш живот и јесте заправо са једне стране наше опредељење за Христа, непоколебиво и неустрашиво, али истовремено по слабости – падаћемо, падати и враћати се овоме предходном, враћати се своме извору, враћати се једноме Господу Живом, који је прослављен у Светом Георгију и кога и ми заједно са њим и са свима светима славимо као једнога у Тројци Бога, Оца и Сина и Светога Духа сада и увек и у векове векова. Амин.

spc.rs